

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0969
Název školy	Gymnázium Česká a Olympijských nadějí, České Budějovice, Česká 64
Název materiálu	VY_32_INOVACE_ZV_1_5E_SEK_08_NOVOROZENECKE_OBDOBÍ
Autor	Mgr. Vlastimil Sekyrka
Tematický okruh	Základy společenských věd – Vývojová psychologie
Ročník	1. a KVINTA
Datum tvorby	6. 2. 2013
Anotace	Prezentace je zaměřena na porod, případná rizika plynoucí z poškození dítěte, jeho potřeby a správná doporučení při péči o něj.
Metodický pokyn	Např.: prezentace je určena jako výklad do hodiny i jako materiál k samostudiu Možnosti využití: promítání, práce jednotlivců nebo dvojic u PC, vytištění pracovního listu
Pokud není uvedeno jinak, použitý materiál je z vlastních zdrojů autora	

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Novorozenecké období

Charakteristika období

„Porod je nejtěžší, nejdramatičtější a nejnebezpečnější krok v lidském životě.“

Prof. Josef Švejcar

- toto období začíná narozením (porodem) a končí na konci 1. měsíce života
- **první zatěžkávací zkouška pro dítě:** přechod z klidného, teplého a měkkého prostředí mateřské dělohy
- proto se dnes preferuje tzv. *„přirozený či něžný porod“*

Jak probíhá takový porod?

- ztlumené reflektory
- odborný personál mluví tiše
- nesahání na hlavičku
- po porodu se dítě položí na tělo matky a nepřestřihává se okamžitě pupeční šňůra
- porody do vody (teplota plodové vody)
- používání místnosti připomínající spíše obývací pokoj než chirurgický sál

Doporučení pro hladký průběh porodu

- během porodu je pro matku vhodná přítomnost někoho blízkého, jedná se o tzv. „sympatizující péči“ (např. manžel)
- svou roli hraje i důkladné poučení ženy a promyšlený nácvik v době těhotenství
- vzdělanost i citlivý přístup personálu (u ústavních porodů se někdy ještě objevují necitlivé tradiční postupy: ne vždy adekvátní teplota při sprchování, zabalování ručiček podél těla do peřinek, a tím znemožnění pohybu dítěte)
- porod v domácnosti - zjištěna rychlejší adaptace dítěte i matky
 - matka měla porod více pod kontrolou

Následky porodních komplikací

- případné porodní komplikace mohou později způsobit poruchy vývoje dítěte (opoždění duševní i pohybové)
- zranění organismu může zavinit poškození centrálního nervového systému
- to bývá příčinou tzv. hyperkinetického syndromu (dřívější označení LMD-lehká mozková dysfunkce)

Nejvýraznější projevy hyperkinetického syndromu:

- ***hyperaktivita*** - nadměrná pohyblivost, dítě nedokáže klidně stát nebo sedět; v některých případech dochází naopak k hypoaktivitě (je velice pomalé, loudá se)
- ***obtíže se soustředěnou pozorností***
- ***poruchy pohybů, celková neobratnost dítěte***
- ***impulzivnost*** - chování bez zábran a bez domýšlení následků
- ***zvýšená únavnost*** – při tělesné i duševní práci

****Takové děti potřebují individuální přístup a neměli bychom je posuzovat jako neukázněné, provokující či je za jejich chování dokonce trestat!***

Předčasně narozené děti

- některé děti se narodí předčasně (jsou nedonošené)
- nedonošené děti se liší vzhledem i vahou
- vykazují opoždění všech psychických a motorických funkcí
- to však nemusí znamenat trvalý defekt
- toto opoždění lze za lékařské péče do 3. - 4. roku věku dohnat

První okamžiky života

- dítě se při porodu projevuje prvním křikem (ten není protestem proti změně prostředí, nýbrž projevem prvních nadechnutí)
- dítě nemusí naříkat, může se jen radostně protahovat a pozorovat okolní svět (chybějící nářek není projevem nějakého poškození)
- novorozenec přichází vybaven nepodmíněnými reflexy (sací, polykací, vyměšovací, úchopový, obranný, polohový, orientační, životně důležitý reflex kašle a zvracení...)

- v 1. týdnu se objevuje spontánní úsměv
- v této době lze již dle křiku rozeznat, zda má dítě např. hlad, je mu nepříjemně v mokrých plenkách, má-li bolesti břicha, chce-li chovat aj.
- prospí okolo 20 hodin za den
- nutné záhy po porodu navázat **něžné zacházení matky s dítětem** (něžné dotyky, stálý zrakový kontakt, laskavé komentáře)
- pro nastartování kvalitní interakce mezi matkou a dítětem se stal běžnou praxí tzv.:
 - **rooming-in** = matka je s dítětem na pokoji 24 h denně
 - dítě potřebuje pociťovat trvalou blízkost, jistotu, že nebude opuštěno
 - působí kladně na prohloubení citové vazby a získávání prvotních sociálních návyků

Schopnosti dítěte

- jeho zrakové vnímání rozlišuje dobře základní tvary i barvy (zvláště přitažlivý je pro něj lidský obličej)
- zraková ostrost je však 30x menší než u dospělého člověka (zrakově vnímá nejlépe předměty vzdálené 20 - 30cm)
- dospělé ostrosti dosáhne až kolem jednoho roku věku
- omezené je i zrakové pole: dítě není schopno věnovat pozornost podnětům vzdálenějším nad 1 metr (zhruba do 5. měsíce věku dítěte)

Učení dítěte

- začíná se učit, aktivně vyhledává příjemné a vyhýbá se nepříjemnému
- v sedmi dnech se naučí odlišovat pach své matky
- reaguje na lidský hlas (odlišuje ho od jiných zvuků)
- reaguje živěji na dotek pokožky matky (položení na břicho)
- fyzicky je bezmocné, nikoli sociálně: své potřeby signalizuje matce křikem a pláčem

Doplň chybějící údaje a otestuj si nabyté poznatky:

Aby se předešlo různým poškozením dítěte, tak se dnes dbá na tzv. či porod. Jestliže dojde ke zranění organismu, může se u dítěte objevit syndrom, který se projevuje např.

Pro navázání dobrého vztahu mezi matkou a dítětem se doporučuje, aby matka byla s dítětem stále na jednom pokoji. To označujeme jako Dítě se při porodu nemusí nutně projevovat Přichází na svět vybaveno reflexy. Životně důležitý je V prvních týdnech a měsících nás dítě dokáže zaostřit na vzdálenost asicm. Pro zdravý vývoj je zapotřebí, aby pociťovalo matčinu..... .

Zdroje:

- ČÁP, Jan, MAREŠ, Jiří. Psychologie pro učitele. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-463-X
- DOLEŽALOVÁ, Ladislava, VLKOVÁ, Marie. Občanský a společenskovední základ. 1. vyd. Kralice na Hané: Computer Media, s. r. o., 2010. ISBN 978-80-7402-060-5
- FÜRST, Maria. psychologie. Olomouc: Votobia, 1997. ISBN 80-7198-199-0
- HUNT, Morton. Dějiny psychologie. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-386-2
- LANGMEIER, Josef, KREJČÍŘOVÁ, Dana. Vývojová psychologie. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2006. ISBN 80-247-1284-9
- KOL.AUTORŮ:Občanský a společenskovední základ. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2009. ISBN 978-80-251-2631-8
- NAKONEČNÝ, Milan. Encyklopedie obecné psychologie. 1. vyd. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0625-7
- ŘÍČAN, Pavel. Cesta životem. 2. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-829-5